

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voit jättää kommentit lausuntoon myös liitteenä

[Kirkkopalvelut ry lausunto 17.6.2025.pdf](#)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kirkkopalvelut ry:n lausunto:

Kirkkopalvelut ry kiittää mahdollisuudesta lausua luonnokseen hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta. Kirkkopalvelut kohdistaa lausuntonsa yksinomaan lahjoitusvähennystä koskeviin säännöksiin ehdotettuihin tuloverolain muutoksiin.

Lahjoitusvähennyksen laajentamisen tavoitteena on kannustaa yksityishenkilöitä ja yhteisöjä lisäämään lahjoituksia ja näin tehostaa järjestöjen mahdollisuuksia hankkia lisää yksityistä rahoitusta. Laajennus lahjoitusvähennykseen on askel kohti vahvempaa suomalaista lahjoittamisen kulttuuria, mikäli muutosten käytännön toimeenpano suunnitellaan ja toteutetaan aidosti järjestökenttää osallistavalla tavalla.

Kirkkopalvelut pitää lahjoitusvähennyksen laajentamista itsessään kannatettavana erityisesti juuri nyt, kun järjestökenttään on kohdistunut merkittäviä julkisen rahoituksen leikkauksia ja yksityisrahoituksen kasvattamisen paine kasvaa. Lahjoitusvähennyksen laajentaminen on linjassa hallitusohjelmassa esitetyn Kansalaisjärjestöstrategian kanssa, jossa yhdeksi keskeiseksi tavoitteeksi on asetettu kansalaisjärjestöjen varainhankinnan edellytysten kehittäminen.

Kirkkopalvelut korostaa, että nykyinen ehdotus lahjoitusvähennyksen laajennuksesta sulkee ulkopuolelle merkittävän osan suomalaisista järjestöistä. Yhdistysten ja säätiöiden osalta vähennyskelpoisia olisivat ehdotuksen mukaan jatkossa rahalahjoitukset, jotka on tehty tiedettä, taidetta, suomalaisen kulttuuriperinnön säilyttämistä, nuorisotyötä tai -toimintaa, liikuntaa, urheilua tai lasten asemaa tukevaan tai edistävään tarkoitukseen Verohallinnon nimeämälle yhdistykselle tai säätiölle. Laajennuksen ulkopuolelle jää kuitenkin arvioiden mukaan ainakin kolmasosa, mahdollisesti jopa kaksi kolmasosaa, yhdistyksistä ja säätiöistä. Tällaisenaan laajennus jättäisi verovähennysoikeuden ulkopuolelle merkittävän osan sosiaali- ja terveys- sekä kehitysyhteistyöjärjestöistä ja niiden toiminnan kohderyhmistä sekä mm. Ympäristö- ja eläinjärjestöt.

Ongelmallisen nykyisen ehdotuksen rajauksesta tekee sen tulkinta, millaisten toimintojen katsotaan edustavan nimettyjä ja vähennyskelpoisia kohteita. Lahjoitusvähennysten saajajoukon rajaaminen ilman selkeitä perusteita heikentää järjestöjen keskinäistä tasa-arvoa ja ohjaa toiminnan sisältöjä verotuksellisiin kannustimiin. Tämä olisi uhka järjestöjen autonomialle ja lahjoittajan valinnanvapaudelle. Kuten esityksessä todetaan: ”Lahjoitusvähennyksen laajentaminen vain tietyille sektoreille lisää todennäköisesti lahjoituksia näille tahoille, ja voi myös vähentää muiden järjestöjen saamia lahjoituksia nykytasosta.” Jotta lahjoitusten verovähennyskelpoisuus ei saattaisi eri aloja edustavia järjestöjä epäoikeudenmukaiseen asetelmaan, Kirkkopalvelut katsoo, että mahdollisuus hakeutua lahjoitusten verovähennyskelpoiseksi kohteeksi tulee ulottaa kaikkiin rahankeräysluvan omaaviin yleishyödyllisiin yhdistyksiin ja säätiöihin. Tämä olisi yksiselitteinen ja oikeudenmukaisin ratkaisu.

Luonnollisten henkilöiden lahjoitusvähennys rahankeräystä toteuttavan järjestön näkökulmasta

Lakiesitysluonnoksen perusteella uudistus tulisi merkittävästi lisäämään yhdistysten ja säätiöiden hallinnollista työtä vähennyskelpoisuuden edellytyksenä olevan raportoinnin muodossa. Koska Poliisihallitus valvoo jo nykyisellään kaikkea Suomessa rahankeräysluvan nojalla tapahtuvaa rahankeräämistä, kaikkia luvanhaltijoita, ja kerää näiltä rahankeräyslain 12 §:n mukaiset vuosilmoitukset, pidämme epätarkoituksenmukaisena ehdotusta, jossa Verohallintoon luotaisiin monin osin rahankeräysvalvonnan kanssa päällekkäiset valvontaprosessit. Koska vähennyskelpoisuuden kriteerinä on rahankeräyslupa, tulisi vähintäänkin Verohallinnon ja Poliisihallituksen raportointivaatimusten ja aikataulujen yhtenäistämisen mahdollisuutta arvioida.

Esityksen mukaisiin vaatimuksiin kuuluisi myös lahjoittajien yksilöityjen henkilötietojen kerääminen ja käsittely. Nämä voivat tuoda mukanaan huomattavia lisävaatimuksia järjestöille esimerkiksi rekisterijärjestelmämuutosten ja tietoturvan osalta. Esimerkiksi lahjoittajan henkilö-tunnuksen kerääminen on olennaista epäselvyyksien välttämiseksi, mutta siihen liittyvät ehdot pitää käydä valmistelussa tarkasti läpi.

Tarkennuksia lakiesitykseen tulee tehdä myös sen osalta, miten lahjoituksen keräystarkoitus tulee olla kirjattuna rahankeräysluvassa, jotta järjestöt voivat arvioida tarvitseeko nykyistä luopua muuttaa ja miten.

Luonnollisten henkilöiden lahjoitusvähennys lahjoittajan näkökulmasta

Lahjansaajien velvollisuudesta identifioida ja ilmoittaa Verohallinnolle lahjanantajien henkilö-tiedot tulisi luopua, sillä tämä lisäisi merkittävästi järjestöjen hallinnollista työtä. On myös tietosuoja-näkökulmasta arveluttavaa, jos järjestöt pakotetaan keräämään lahjoittajien henkilötietoja. Se olisi myös omiaan entisestään vähentämään ihmisten ja yhteisöjen lahjoitushalukkuutta, mikä on esitysluonnoksen tavoitteen vastaista.

Lahjoittajan valinnanvapauden näkökulmasta ongelmallista on, että se voi suunnata vähennyskelpoisia lahjoituksia vain tietyille vähennysoikeuden piirissä oleville yhdistyksille ja säätiöille. Lahjoitusten tarve on suuri myös muilla sektoreilla. Esitys asettaisi toteutuessaan myös lahjoittajat epätasa-arvoiseen asemaan.

Huomionarvoinen muutos on, että aiemmin lahjoittaja saattoi antaa esimerkiksi 50 000 euroa useille eri tahoille saaden kustakin lahjoituksesta vähennyksen. Nyt esityksessä ehdotetaan verovelvolliskohtaista eli lahjoittajakohtaista enimmäismäärää, mikä saattaa käytännössä pienentää lahjoitussummia ja vähentää lahjoitusten hajauttamista eri kohteisiin.

Kirkkopalvelut nostaa esiin myös sen, että nykyinen lahjoitusvähennyksen enimmäismäärä (5 000 €) yksityishenkilöille on huomattavasti matalampi kuin esimerkiksi yliopistoille (50 000 €), mikä asettaa eri lahjoituskohteet eriarvoiseen asemaan.

Lakimuutos on suomalaisille lahjoittajille uusi käytäntö ja vaatii laajaa, koordinoitua viestintää. Pelkästään järjestöjen viestintäpanokset eivät riitä herättämään yksityishenkilöissä ja yhteisöissä laajaa kiinnostusta tai luottamusta lahjoittamista sekä siihen liittyvää henkilötietojen antamista kohtaan. Valtionhallinnon on tärkeää tehdä ymmärrettävää ja kannustavaa viestintää lahjoitusvähennyksestä, lahjoittamisen merkityksestä ja kansalaisjärjestöjen roolista yhteiskunnassa. Ilman viranomaisen ja järjestöjen yhteistä viestintäponnistusta ei esityksen vaikutusarvioilla ole realistista toteutumispohjaa.

Lopuksi

Kirkkopalvelut pitää tärkeänä, että lahjoitusten verovähennysoikeutta kehitetään osana laajempaa kokonaisuutta, joka tukee kansalaisyhteiskunnan monimuotoisuutta, toimintaedellytyksiä ja taloudellista kestävyyttä.

Jotta uudistus olisi vaikuttava, sen tulee:

- ulottaa vähennyskelpoisuus kaikkiin rahankeräysluvan omaaviin yleishyödyllisiin yh-teisöihin,
- olla hallinnollisesti toteuttamiskelpoinen ja oikeudenmukainen,
- kunnioittaa lahjoittajan valinnanvapautta,
- perustua vahvaan, yhteiseen viestintään.

Vain tällöin uudistus voi aidosti, tasapuolisesti ja oikeudenmukaisesti vahvistaa suomalaista kansalaisyhteiskunnan rahoituspohjaa.

Kilgast Eija
Kirkkopalvelut ry